

מבחן איסור והיתר אב תשע"ח

הוראות לנבחן:

- יש לכתוב בכתב יד ברור וקריא.
- אין לכתוב את שם הנבחן או כל סימן מזהה אחר בתוך מחברת הבחינה. מבחן שימצא עליו סימן מזהה – לא יבדק והנבחן יוזמן לוועדת משמעת.
- לתשומת לבכם: דפי הטיוטה לא ייבדקו!
- חלק א' - עיון - 7 שאלות, חובה לענות על 6 מתוך 7 שאלות. נבחן שיענה מעבר לשאלות החובה יבדקו רק 6 התשובות הראשונות למעט אם הנבחן סימן עיגול סביב 6 התשובות שמבקש לבדוק.
- חלק ב' - בקיאות - חובה לענות על 2 מתוך 3 שאלות, נבחן שיענה מעבר לשאלות החובה יבדקו רק 2 התשובות הראשונות למעט אם הנבחן סימן עיגול סביב 2 התשובות שמבקש לבדוק.
- חלק ג' - יישום - חובה לענות על 2 מתוך 3 שאלות, נבחן שיענה מעבר לשאלות החובה יבדקו רק 2 התשובות הראשונות למעט אם הנבחן סימן עיגול סביב 2 התשובות שמבקש לבדוק.
- בחלק א' - עיון - יש לציין בכל תשובה את מקורות הדין, דעות הראשונים, ופסיקת ההלכה.
- בחלק ב' - בקיאות - יש לציין את דעת השו"ע, הרמ"א, ונו"כ.
- בחלק ג' - יישום - יש להתייחס למקרה, לבירור ההלכה והדין כולל ציון דעות הראשונים ופסיקת ההלכה.
- יש לענות בנפרד על כל חלק מחלקי השאלה. בהצלחה!

חלק א' – עיון

יש לענות על 6 שאלות מתוך 7 שאלות

- מליחת דגים עם בשר
א. כתוב טעמי הראשונים להיתר מליחת כמה חתיכות בשר ביחד והנפק"מ בין הטעמים וכיצד פסקו השו"ע והרמ"א?
ב. דגים שנמלחו עם בשר – מה דינם של הדגים והבשר ועד כמה נאסרו. כתוב את שיטות הראשונים ואת טעמים-פרט את השיטות!

2. ביצים הנמצאים בתרנגולת

ביצה הנמצאת בתרנגולת באיזה שלב מוגדרת כביצה ביחס ל- איסור בשר בחלב, מליחה, אבר מן החי. התייחס בתשובתך למקור הדין שיטות ראשונים שו"ע ונו"כ – פרט!

3. חני"ן

- כתוב את שיטות הפוסקים האם אומרים חני"ן בדוגמאות האלו.
- איסור דרבנן.
 - לח בלח. (התייחס לבשר בחלב ולשאר איסורים)
 - בכלים או בבלוע שבכלי.
 - באיסור משהו.
 - בשר שנאסר מחלב, שהתערב בהיתר.

4. תערובת איסור והיתר

- איסור שנתערב בהיתר לח ביבש ולא נמחה לגמרי (ואין בו כזית) ואי אפשר לסננו האם בטל. והאם יש הבדל בזה בין שרץ לשאר איסורים-כתוב את מחלוקת הש"ך והט"ז בזה.
- שרץ כעדשה שנתערב יבש ביבש וא"א להכירו בכמה בטל ומדוע- פרט את השיטות השונות בזה!
- דברים מאוסים כגון נמלים ויתושים שנתערבו בתבשיל ונמחה גופם ויש בהם כזית בכדי אכילת פרס- האם בטלים ובכמה?

5. דין חתיכה שחציה תוך הרוטב

- איתא במשנה בחולין: "טיפת חלב שנפלה על חתיכה אם יש בה בנותן טעם באותה חתיכה אסור. ניער את הקדירה אם יש בה בנו"ט באותה קדירה אסור".
- נחלקו רש"י ותוס' בביאור המשנה כתוב מהי מחלוקתם?
 - בהבנת שיטת רש"י נאמרו ג' שיטות – כתוב לפחות ב' מהן!
 - כזית איסור שנפל לתוך קדירה של בשר ומרק היתר וחתיכות היתר היו בחציין בתוך הרוטב וחציין מחוץ לרוטב- האם מצרפים את כל החתיכות לביטול בששים-פרט!

6. דין טעימה במקום איסור

- א. אדם המסופק בתבשיל שברשותו האם התערב בו איסור מסוים, האם מותר לו לטעמו כדי לבדוק האם התערב בו איסור זה?
- ב. האם ניתן להסתמך על נוכרי אומן שנתבקש לטעום את התבשיל כדי לבדוק האם הוא מכיל איסור מסוים?
- ג. האם במקרים מסוימים ניתן לסמוך על טעימת ישראל? פרט! האם יש לחלק בין טעימה ע"י לחיכה בלשון לבין טעימה ממשית של המאכל?

7. דין קבוע

- א. עיר שבה 10 חנויות שכולן מוחזקות כמוכרות בשר כשר ולקח מאחת מהן ואינו יודע ממי ואח"כ התברר שאחת מהחנויות מכרה בשר נבילה מה דין הבשר ומדוע?
- ב. עיר שרוב החנויות שבה מוכרות בשר כשר ומיעוט בשר שאינו כשר ולקח חתיכה מאחת מהן ואינו יודע ממי, ונתערבה החתיכה באחרות מה דינה? נמק!
- ג. נתערבה תרנגולת חיה שהיא טריפה בכשרות ונמצאה ביצה ביניהם מה דין הביצה ומדוע?

חלק ב' – בקיאות

יש לענות על 2 שאלות מתוך 3 שאלות

8. הכשר כלים וכלים הנקנים מגוי

- א. רכש מגוי סיר משומש כיצד סדר הכשרתו לכתחילה ובדיעבד? פרט ונמק!
- ב. הגעיל כלי שצריך ליבון האם ניתן להשתמש בו? פרט!
- ג. ערבב בכף תבשיל איסור, כיצד יש להכשיר את הכף? פרט! ומה הדין בשיפוד שצלה בו בשר שלא נמלח?

9. גבינות עכו"ם

- א. מהם הטעמים השונים שאסרו חכמים גבינות העכו"ם?
- ב. גבינות עכו"ם שהועמדו ע"י צמחים שונים מה דינם? כתוב את מח' הראשונים בזה ואת פסק השו"ע!
- ג. מה הדין אם ישראל ראה את החליבה ועשיית הגבינות? כתוב את דעת השו"ע והש"ך בזה!

10. סתם כלים של עכו"ם

- א. קיימ"ל דסתם כלים אינם בני יומן- מהו המקור לכך ומה הטעם לדין הנ"ל?
- ב. האם יש הבדל בין סתם כלים של גוי או של ישראל, ומדוע?
- ג. מה הדין בסתם סכין האם הוא כשאר כלים ומדוע? פרט את טעם הראשונים!

חלק ג' – יישום

יש לענות על 2 שאלות מתוך 3 שאלות

11. דין ספק תולעים

בערב חג השבועות נהגו הנשים לאפות חלות לחג עם צימוקים, לאחר שחלק מהנשים אפו כבר את החלות הנ"ל, גילתה אחת מהנשים שעדיין לא אפתה, שהצימוקים שהיא קנתה הם מתולעים, הלכה אל החנות שממנה קנו הנשים את הצימוקים וגילתה שגם אצל המוכר בחנותו הצימוקים אכן מתולעים. **השאלה:** מה דינם של החלות שאפו הנשים קודם שנודע שהצימוקים שבחנות מתולעים? באר מח' הט"ז ונקוה"כ בזה!

12. ספקות בכשרות המטבח

מפקח כשרות ערך ביקורת בבית מלון ומצא מספר כשלים:

- א. המשגיח התעצל לבדוק את החומוס וטחנו אותו ללא בדיקה.
- ב. נמצא בורקס הממולא בשר, שהתברר כי הבשר טוגן במרגרינה המכילה חלב.
- ג. גוי שטיגן בלינצ'ס.
- ד. מצא בורקס בצורת מלבן או מרובע כשהוא ממולא בגבינה.

מה הדין בכל המקרים הנ"ל לכתחילה ובדיעבד?

13. מעשה בפשטידה

עקרת הבית תכננה להכין פשטידה חלבית. בטעות חתכה את הבצל לפשטידה בסכין בשרית שאינה בת יומא, ולאחר מכן טגנה את הבצל הנ"ל במחבת חלבי שאינו בין יומו וכעת רוצה להכין פשטידה חלבית עם הבצל הנ"ל

האם מותר לה לעשות זאת? חוה דעתך בפירוט הבעיות ההלכתיות ופתרון לשיי המחבר ולשיטת הרמ"א בדין הבצל, והמחבת!